

Ikast-Brande Kommune

Rådhusstrædet 6,
7430 Ikast

4. februar 2026

Dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til afgræsning af en eng på adressen Krattet 39, 7442 Engesvang.

Vej og park - Ikast-Brande kommune - har ansøgt om afgræsning af en eng på ejendommen Krattet 39, matrikelnummer 4ml og 3a, Engesvang By, 7442 Engesvang.

Kommunen har forholdt sig til myndighedsinhabilitet i denne sag, da kommunen er ejer af arealet, men også ansøger og myndighed. Det er naturgruppen i Ikast-Brande kommune, der er myndighed på sager om dispensation fra § 3 i *naturbeskyttelsesloven*. Ikast-Brande kommune vurderer, at det ansøgte ligger inden for, hvad der normalt vil blive givet dispensation for ifølge § 3 vejledningen samt klagenævnspraksis. Det vurderes derfor, at der ikke er tale om myndighedsinhabilitet, når der gives dispensation til afgræsning af engen.

Jf. § 3 i *naturbeskyttelsesloven*¹ må der ikke foretages ændringer i tilstanden af de beskyttede naturtyper. Det ansøgte kræver derfor dispensation fra *naturbeskyttelseslovens* § 3, stk. 2.

Placering af græsningsområdet fremgår af nedenstående kortudsnit 1.

Miljø og Byggeri
Sjællandsgade 6
7430 Ikast
Tlf.: +4599603390

Sagsbehandler:
Mathias Emil Kaae
E-mail:
krbol@ikast-brande.dk
Direkte telefon:
Tlf.: +4599603390
Sagsnr.:
01.05.08-P25-38-25

¹ Lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 927 af 28/06/2024 (med senere ændringer)

Kortudsnit 1. Viser græsningsområdet (det hvidlige polygon omkranset af en sort streg). Hvor den sorte streg angiver den omtrentlige placering af hegnet, og den røde prik den omtrentlige placering af ledet. Det grønskraverede felt er § 3 arealet/engen (kortet er ikke målfast).

Kommunens afgørelse

Ikast-Brande Kommune giver hermed dispensation til afgræsning af engen, omfattet af naturbeskyttelsesloven § 3, med to til tre ungdyr af racen jyskkvæg.

Dispensationen er givet på følgende vilkår:

1. Afgræsning skal foretages med et efter forholdene tilpasset græsningsstryk således, at overgræsning undgås og plantedækket opretholdes
2. I tilfælde af for stor nedtrængning af vandløbets brinker, skal vandløbet frahegnes. I stedet kan der f.eks. etableres en mulepumpe

Afgørelsens baggrund og gyldighed

Dispensationen er givet efter § 65, stk. 2, jf. § 3, stk. 2 i *naturbeskyttelsesloven*.

Dispensationen er givet på baggrund af Vej og Parks ansøgning af 16. december 2025. Det er en forudsætning, at det ansøgte udføres som beskrevet i denne afgørelse. Dispensationen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, og der ikke er modtaget klager. Eventuelle klager har opsættende virkning på dispensationen, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet, jf. *naturbeskyttelseslovens* § 87, stk. 7.

Hvis der bliver klaget over afgørelsen, får du omgående besked. Hvis du ikke inden 1 uge efter klagefristens udløb har modtaget besked om, at der er kommet klager, kan dispensationen udnyttes.

En dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i tre på hinanden følgende år.

Når projektet er gennemført, bedes du meddele det til kommunen på mail: matemka@ikast-brande.dk eller på telefon på nr. 99603394

Ansøgning

Projektet omhandler indhegning og etablering af græsning på en § 3 beskyttet eng og omgivende areal. Arealet fremgår af kortudsnit 1, hvor det grønt skraverede areal er engen. Det hegnede areal er ca. 1,5 ha. Der hegnes ind til den eksisterende bro, der er placeret over Elbæk. Den hegnede del af arealet skal græsses af to til tre ungdyr af racen jyskkvæg. Græsning vil foregå fra april til november, hvis vejret tillader det og der er nok føde tilgængeligt.

I projektet etableres der et led, der er fire meter langt. Den omtrentlige placering af leddet er ved den røde prik på kortudsnit 1. Leddet udformes således, at en traktor med kreaturvogn kan komme ind og vende. Det er tænkt, at dyrene skal drikke af bækken. I tilfælde af for stor nedtrædning af brinken, vil vandløbet blive frahegnet og der vil blive etableret en alternativ vandforsyning f.eks. en mulepumpe i stedet.

Lovgrundlag

Naturbeskyttelseslovens § 3 omfatter et generelt forbud mod at foretage ændringer i tilstanden af de beskyttede naturområder. Kommunen kan ifølge *naturbeskyttelseslovens* § 65, stk. 2 meddele dispensation til tilstandsændringer i beskyttede naturområder. Der dispenseres som udgangspunkt kun for forhold, der forbedrer eller understøtter naturtypen.

Kommunens vurdering

Afgørelsen om dispensation er truffet på baggrund af følgende oplysninger og vurderinger:

Besigtigelse

Ikast-Brande Kommune har besigtiget arealet den 18. august 2025. Formålet med besigtigelsen var at vurdere floraen og naturtilstanden på arealet, som vil blive berørt ved etableringen. Besigtigelsen viste, at engarealet var under tilgroning med pil, og der kun var lidt engvegetation tilbage, blandt andet mosebunke og lav ranunkel. Den del af engarealet som ikke var skygget, var relativt tørt med en del hundegræs.

Arealet øst for bækken er besigtiget i 2021, hvor den sydøstlige del, som er en del af det kommende græsningsareal blev beskrevet som et lille overdrevsareal med karakteristiske arter.

Luftfotogennemgang

Ud fra luftfoto fra 2008 til 2025 kan det konstateres, at der siden ophør af drift af arealet omkring 2010 er sket en tiltagende tilgroning af arealet i den nordvestlige ende. For nærværende er der ingen drift på arealet.

Kommuneplanen

Arealet er i kommuneplanen for Ikast-Brande Kommune (2025-2037) udpeget som naturområde. Disse områder skal bevares og søges udvidet samt sikres et mangfoldigt dyreliv – og planteliv.

Arealet er endvidere i kommuneplanen for Ikast-Brande Kommune (2025-2037) udpeget som en økologisk forbindelse. I de områder, der er udpeget som økologisk forbindelse, må en ændret arealanvendelse som eksempelvis nyt byggeri og tekniske anlæg ikke i væsentlig grad forringe spredningsmulighederne for dyr og planter, og i områderne skal dyr og planter bevægelsesveje styrkes.

Da det er græsning som etableres på et engareal vurderes det, at der vil ske en forbedring af engens generelle naturtilstand med større heterogenitet i plantedækket og, at flere arter som er karakteristiske for naturtypen eng vil indfinde sig. Det vurderes ligeledes, at de arter som er karakteristiske for naturtypen eng, og som allerede nu forekommer på arealet, vil blive positivt påvirket af græsning. Samlet vurderes det, at etablering af græsning derfor ikke vil påvirke udpegningen som naturareal og økologisk forbindelse negativt.

Natura 2000-områder

Det ansøgte udføres uden for Natura 2000-områderne. Nærmeste Natura 2000-område er:

Habitatområde nr. 228 - Stenholt Skov og Stenholt Mose. Habitatområdet ligger ca. 0,6 km nordøst for det ansøgte projekts placering.

Udpegningsgrundlaget for området er indsat som vist nedenfor.

Naturtyperne på udpegningsgrundlaget vurderes ikke at blive påvirket væsentligt af projektet, da græsning vurderes kun at have en effekt på det område, som bliver græsset og derfor ikke vil påvirke habitatområdet som ligger 0,6 km fra indhegningen.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 228		
Naturtyper:	Revling-indlandsklitt (2320)	Lobeliesø (3110)
	Brunvandet sø (3160)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Højmoser* (7110)
	Nedbrudt højmoser (7120)	Hængesæk (7140)
	Tørvelavning (7150)	Kildevæld* (7220)
	Stilkeke-krat (9190)	Skovbevokset tørvemoser* (91D0)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Området er hydrologisk forbundet med habitatområdet nr. 40 Karup Å og Hessellund hede nr. 227, da Elbæk løber til Skygge Å, som er i direkte hydrologisk og økologisk forbindelse med vandløbet Karup Å. Det betyder, at vandkvaliteten opstrøms i Elbæk kan påvirke vandkvaliteten nedstrøms i

Karup Å. Fordi det er græsning som påbegyndes vurderes det, at vandkvaliteten i Elbæk ikke vil blive påvirket negativt.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at projektet ikke i sig selv – eller i forbindelse med andre planer og projekter – vil kunne påvirke Natura 2000-områder væsentligt, og ikke vil være til hindring for, at målsætningerne for Natura 2000-områders tilstande nås og opretholdes.

Ikast-Brande Kommune har lavet ovenstående vurdering på følgende baggrund:

- Projektet har et arealmæssigt begrænset omfang
- Virkningen af projektet er meget lokal, da det drejer sig om græsning af en eng
- Projektet vil ikke påvirke habitatområdet eller de udpegede naturtyper væsentligt, da græsning med kvæg vurderes ikke at påvirke områder udenfor selve projektarealet negativt og dermed heller ikke habitatområdet

Bilag IV-arter

Af bilag IV til EU-habitatdirektivet fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer indenfor et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder.

Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) har undersøgt forekomsten af bilag IV-arter i Danmark i et kvadratnet på 10 x 10 kilometer. I hvert kvadrat registreres tilstedeværelse eller fravær af arten. I DCE's kvadratnet, som omfatter det ansøgte, er der fundet følgende bilag IV arter: sydflagermus, odder, markfirben, stor vandsalamander og spidssnudet frø. Jf. hjemmesiderne www.naturbasen.dk og www.arter.dk er der registreret følgende arter inden for en radius af 1.500 m fra engen. Disse er: brunflagermus, bæver, damflagermus, langøret flagermus, skimmelflagermus, troldflagermus og vandflagermus. Nedenfor er arterne gennemgået.

For arterne sydflagermus, brunflagermus, damflagermus, langøret flagermus, skimmelflagermus, troldflagermus og vandflagermus vurderes arealet til at være en mulig biotop for fouragering og nogle af træerne kan ligeledes være yngle- eller rasteområder for nogle af arterne. Her vurderes græsning med kvæg ikke til at påvirke områdets funktion som yngle- eller rasteområde, da græsning ikke har en negativ påvirkning på træerne i området.

Bæver kan potentielt forekomme i projektområdet. Arten er knyttet til alle slags ferskvandssystemer og er aktiv hele året, primært om natten. Den graver kanaler og etablerer dæmninger for at sikre, at boets indgang altid ligger under vand samt lette adgangen til fourageringsområderne. En bæverfamilie kan have flere bo og kan bestå af pinde, mudder og vegetation,

men kan også bare være huler gravet i brinken. Bævere opretter territorier, som typisk er 3 km lange og 50 m fra brinken, hvori en familie på tre til fire bor. Arten er aktiv fra skumring til solopgang og yngler om foråret. Bævere kan spredes op til 120 km via vandløbssystemer, mens spredning mellem vandløbssystemer sker over betydeligt kortere afstande. Ikast-Brande Kommune vurderer at artens yngle – eller rasteområder ikke vil blive påvirket negativt af græsning, da dette er en naturlig proces i de fleste økosystemer, hvor bæveren forekommer.

Odder kan potentielt forekomme i eller omkring projektområdet. Arten er knyttet til vandløb, søer og vådområder. Arten foretrækker yngle - eller rasteområder langs vandløb og vandløbsnære vådområder hvor deres territorium ofte strækker sig over mere end 10 km langs vandløb. Yngleområder er i en hule i eller nær brinken og rasteområderne er oftest enten i huler i brinken, under træer og buske o.l. Det vurderes at yngle - eller rasteområder for odder ikke påvirkes negativt af græssende dyr på engen, da græsning er en naturlig proces i de fleste økosystemer, hvor odderen forekommer.

For markfirbens vedkommende vurderer Ikast-Brande Kommune, at lokaliteten ikke er et egnet yngle – eller rasteområde for arten, da der ikke er sandede soleksponerede pletter. Derfor vurderes området ikke til at være et egnet yngle – eller rasteområde for arten.

Stor Vandsalamander kan potentielt forekomme i og omkring projektområdet eller i søen sydøst for engen. Rasteområderne er områder nær vandhullet for eksempel skov, krat eller levende hegn med liggende stammer, rådne grene, døde blade o.l. 95% af populationen raster relativt tæt på ynglevandhullet (60 - 70 meter). Artens spredning sker relativt ofte over afstande på under 200 meter. Spredning over afstande på mellem 200 - 400 meter sker ind i mellem, mens spredning over afstande mellem 400 - 800 meter sjældent forekommer. Det vurderes at evt. yngle – eller rasteområderne for stor vandsalamander ikke påvirkes negativt af projektet, da græssende dyr i naturområder ikke vurderes at ødelægge områdets funktion som yngle – eller rasteområde for arten.

Spidssnudet frø kan potentielt forekomme i eller omkring projektområdet. Yngleområderne skal indgå i sammenhængende vådområder, fx enge og moser, der fungerer som både raste-, overvintrings- og fourageringsområder. Artens aktionsradius er op til en kilometer, men sjældent mere en 200 - 400 m fra yngleområderne og kvaliteten af habitatet inden for 400 m fra yngleområdet er derfor afgørende for både ynglesucces og overvintring. Det vurderes ikke at potentielle yngle – eller rasteområder for spidssnudet frø påvirkes negativt af projektet, da græssende dyr, bidrager til at holde området lysåbent og mere varieret.

Sammenfattende vurderer Ikast-Brande Kommune:

- at græsning med to til tre ungvæg ikke vil påvirke bilag IV-arter negativt, da græsningen vil holde arealet lysåbent
- at gennemførelse af det ansøgte samlet set ikke vil medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i Habitatdirektivets bilag IV, litra a), samt ikke vil medføre ødelæggelse af livsstadier af de plantearter, som er optaget i Habitatdirektivets bilag IV, litra b).

Andre internationalt beskyttede arter – fugle

Følgende arter på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I er fundet inden for 500 meter af det ansøgte: havørn, rørhøg og blå kærhøg.

Området, hvor projektet udføres vurderes ikke at være egnet levested for arterne. Da området er relativt lille og ligger op ad en hovedvej, et boligkvarter og en børnehave. Området vurderes derfor at være for forstyrret til at kunne benyttes af arterne andet end forbigående. Der vil derfor ikke være en påvirkning af arterne.

Konklusion

Ikast-Brande Kommune vurderer, at afgræsning af engen kræver dispensation fra *naturbeskyttelseslovens* § 3. Dette begrundes med, at der efter kommunens vurdering ikke er tale om et underordnet forhold samt, at afgræsning vurderes at medføre ændringer i engens tilstand. Dispensationen er givet fordi, det påtænkte indgreb (græsning) generelt har en naturforbedrende funktion.

Det er Ikast-Brande Kommunes vurdering, at der bør meddeles dispensation til afgræsning af engen.

Ikast-Brande Kommune har i afgørelsen lagt vægt på:

- At det ansøgte er i overensstemmelse med *naturbeskyttelseslovens* formål, da det ansøgte forbedrer og genopretter området
- At det ansøgte har en naturforbedrende funktion, da afgræsning som udgangspunkt er til fordel for biodiversiteten på arealerne
- At det ansøgte er i overensstemmelse med Kommuneplanen (2025-2037), da dele af arealet er udpeget som økologisk forbindelse
- At projektet er et naturplejeprojekt, og som sådan vil understøtte den flora og fauna der er på arealet
- Afgræsning vurderes ligeledes modvirke tilgroning som er tiltagende i den nordvestlige ende af arealet

Det er altid lodsejerens ansvar, at der ikke sker indgreb i beskyttede områder.

Der gøres opmærksom på, at engen også fremover er omfattet af *naturbeskyttelseslovens* § 3. Fremtidige ændringer af engens tilstand må derfor ikke foretages uden en ny dispensation.

Andre tilladelser

Kommunens dispensation fra *naturbeskyttelsesloven* fritager dig ikke fra at skulle indhente tilladelse til forhold, som reguleres af anden lovgivning.

Hvis det i forbindelse med anlægsarbejdet bliver nødvendigt at udlede grundvand til vandløb, skal der forinden indhentes tilladelse hertil efter *miljøbeskyttelsesloven*. En eventuel ansøgning herom skal sendes til Ikast-Brande Kommune.

Du skal være opmærksom på, at du ikke uden kommunens godkendelse må lave ændringer i grøfter, rørledninger eller dræn, som kan medføre opstuvning af vand uden for din ejendom. Det er endvidere ejers eget ansvar, at eventuelle braklægnings- eller MVJ-aftaler overholdes i forbindelse med projektet.

Efter *museumslovens* § 25 kan den, der udfører et jordarbejde forud for igangsætning af arbejdet anmode det lokale kulturhistoriske museum om en udtalelse om, hvorvidt arbejdet indebærer risiko for ødelæggelse af fortidsminder. Efter lovens § 27 skal jordarbejde standses, hvis der under arbejdet findes spor af fortidsminder, og fortidsmindet skal straks anmeldes til det lokale kulturhistoriske museum.

Klagevejledning

Dispensationen efter *naturbeskyttelsesloven* kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klagefristen udløber fire uger efter modtagelsen af dette brev, det vil sige **senest den 4. marts 2026**.

En eventuel klage behandles af Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klager skal indsende sin klage via Klageportalen, som findes på www.naevnenes-hus.dk, www.borger.dk og www.virk.dk. Klager skal i den forbindelse logge på – typisk ved brug af NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageporta-

len til Ikast-Brande Kommune og anses for indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Yderligere oplysninger om klagereglerne kan findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside <https://mfkn.naevneneshus.dk>, hvorfra der også er link til Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Eventuel fritagelse for brug af Klageportalen forudsætter, at klager indsender en begrundet anmodning herom til Ikast-Brande Kommune. Kommunen videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Ved indsendelse af en klage skal klager indbetale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen.

Gebyret tilbagebetales, hvis:

- 1) Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- 2) Klageren får helt eller delvist medhold i klagen
- 3) Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi, klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis klager har indledt forhandlinger med ansøger og/eller kommunen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret – for eksempel, hvis klagen trækkes tilbage meget sent herunder efter, at klager har haft et afgørelsesudkast i parts-høring.

Hvis afgørelsen ønskes prøvet ved en domstol, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er bekendtgjort af kommunen eller – i forbindelse med klage – af Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Hvis du har spørgsmål til dette brev, er du velkommen til at kontakte mig på mail på krbol@ikast-brande.dk eller tlf. 99603390

Med venlig hilsen

Mathias Emil Kaae
Natur

- Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, e-mail: mail@sgav.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, e-mail: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Ikast-Brande, e-mail: ikast-brande@dof.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Ikast-Brande, e-mail: dnikast-brande-sager@dn.dk
- Friluftsrådet, Kreds Midt-/Vestjylland, e-mail: Ikast-brande@friluftsraadet.dk
- Friluftsrådet, e-mail: lokalraad@friluftsraadet.dk
- Dansk Kano og Kajak Forbund, e-mail: miljo@kano-kajak.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, e-mail: dbf.oestjylland@gmail.com
- Danmarks Sportsfiskerforbund, e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Vestjylland, e-mail: vestjylland@sportfiskerforbundet.dk
- Museum Midtjylland, e-mail: vjp@museummidtjylland.dk
- Dansk Forening for Rosport, e-mail: dffr@roning.dk
- Danmarks Jægerforbund, e-mail: sager@jaegerne.dk